Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

5-йил чиқиши
13 МАРТ 1970 й.
ЖУМА
№ 61 (1129).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Биринчи вагон-ремонт заводи ишчилари шонли санани муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олмоқдалар. Ремонтчилар доҳий юбилейигача тежаб қолинган маблағлар ҳисобига икки пассажир вагонни ремонтдан чиқаришга аҳд қилишди.

СУРАТДА: (чапдан) депо партия ташкилотининг секретари Ўткир Содиқов, ишчилардан Станислав Диндун, Владимир Панарин, Яков Вакенчут ўртоқлар билан суҳбатлашмоқда. Ф. Лутфуллаев фотоси.

САМАРАДОРЛИК ВА ТЕЖАМКОРЛИК УЧУН

Шу кунларда шаҳримиз саноат корхоналари, қурилиш ташкилотларининг ишчи-хизматчилари, инженер-техник ходимлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қатъий риоя қилиш» ҳақидаги Хатини кенг муҳокама қилмоқдалар. Халқ хўжалигимизнинг янада тараққий этиши, халқимизнинг моддий фаровонлигини тағин ҳам яхшилаш йўлларини кўрсатувчи бу тарихий хужжатни муҳокама этишга бағишланган йиғилишларда ишчи-хизматчилар, инженер-техник ходимлар сўзга чиқиб, дилдаги орзу-умидларини, келажак режаларини ўртоқлашмоқдалар. Улар хом ашё ва моддий ресурслар сарфлаб, фойдаланилмаётган резервларни қидириб топиш ва ишлаб чиқаришга жорий этиш ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш, ишни меъёрида ташкил этиб, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш йўллари ҳақида гапирмоқдалар.

Тошкент тўқимачилик комбинати, «Ташсельмаш», «Компрессор» заводлари, 1-пойафзал фабрикаси ва бошқа кўплаб корхоналарда бўлиб ўтган йиғилишлар айниқса жонли ўтди.

Газетамизнинг иккинчи саҳифасида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қатъий риоя қилиш» ҳақидаги Хатига жавобан шаҳримиз ишчилар синфи вакиллари белгилаётган конкрет тадбирлари, тежамкорлик бўйича қўлга киритилаётган ютуқлар ва бу борадаги режалар ҳақида ҳикоя қилинади.

Таклифлар — ишлаб чиқаришга

Газлама ижодкорлари

Тўқимачилик комбинатининг рационализаторлари техника янгиликларини жорий қилиш бўйича шахсий планларини ишлаб чиқдилар. Бу планларнинг бир қисми амалга ошди.

Биринчи бўлиб, пардозлаш фабрикаси рационализаторлар бригадаси рапорт берди. Бригада бўёқлар жилосини яхшилашда янги рецепт тайёрлади. Фабрикада бу таклифдан йилига 68 минг сўм тежалади.

Пардозлаш фабрикасининг директори В. Г. Емелин, В. В. Лопатина ва К. С. Литвишко ҳамда бошқа рационализаторлар газламаларни пардозлашда янги рецептни таклиф қилдилар. Эндиликда гликазин ўрнига поливинил-ацетат эмульсияси қўлланилмоқда. Фабрика кимё материалларидан йилига 51 минг сўм тежаб қолиши мумкин.

Пардозлаш фабрикаси ишлаб чиқариш новаторларининг корхона таклифига кўра йилига 135 минг сўм тежаб қолади.

А. ОЛЛАБЕРГАНОВ.

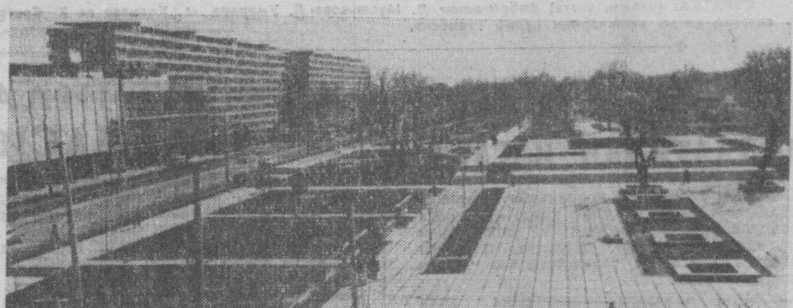

СУРАТДА: Янгитдан бунёд этилган В. И. Ленин номидаги хиёбоннинг кўриниши. М. Нуриддинов фотолари.

Бугун В. И. Ленин хиёбони қурилишида

В. И. Ленин номли хиёбон қурилиши ниҳоясига яқинлашган сари, ишлар тобора қизиб кетмоқда. Саккизинчи қаватдан туриб хиёбонга бир назар ташлайлик: Мана, ўн зангори гумбаз. «Минг бир кеча» эртаклари ёҳуд. Алишер

ЗАНГОРИ ГУМБАЗЛАР

Навоийнинг «Сабъаи сайёра»сидаги муҳташам қасрларни кўргандек бўласан гўё. 11-«Висотстрой» тресто коллективи томонидан қурилиб пардозлаш тресто усталари жилва берган бинода «Зангори гумбазлар» қаҳвахонаси жойлашади. Ҳамшаҳарларимиз бу ерда мириқиб ҳордиқ чиқаришади.

Қаҳвахона ёнида эса, Шарқ услубида қурилиб, пештоқига ўймакор гуллар солинган, устунларига зарҳал югуртирилган пешайвонли бино қад кўтарган. Унинг рўпарасида узумлар ишкоми, сарҳовуз, супачалар. Бу ер — ажойиб чойхона. Ҳовуздаги тилла балиқчалар чойхўрлар руҳига ором беради.

Бири-биридан гўзал, бири-биридан кичик ҳовузлар туби ҳам зангори, яшил ранглар билан безатилган, мармар тошлардан жило берилган. Бу эса тиниқ сувнинг янада яхшироқ, нурли жилваланишига ёрдам беради.

Шаҳар ижрокоми ободончилик бошқармасининг ходимлари ҳам хиёбонни обод қилишда катта ҳисса қўшмоқдалар. Квадрат карталар ҳосил қилиниб, гул кўчатлари ўтказилмоқда, майса уруғлари сепилмоқда. Тўрт боғнинг ҳаммасида аниқ квадратлар барпо этилди. Эрта баҳорда ўтказилган баъзи гул кўчатлари япроқ ёза бошлади.

Ҳар бир кун ғаниммат, тезроқ ҳаракат қилмасак бўлмайди, — дейди қурувчилар.

— Вақт зиқ, амал киряпти, — дейишади боғбонлар билан гулчилар.

«Таштранс пецстрой» тресто ходимлари эса мармар плиталарни йўлкаларга ётқизиб, ховузлар лабига харсанг тошлар қўймоқдалар. Улар юбилейгача хиёбонни фойдаланишга топширишн иштиёқи билан банд.

УЧТА ФАКУЛЬТЕТ УЧУН

Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти бағрида яна бир улкан корпус намоён бўлди. Пардозлаш трестининг усталари меҳнат қилаётган бу объект яқин кунларда фойдаланишга топширилади.

Янги аудиторияларда бир мингдан ортиқ студент билим олади.

✻ ГАЗЕТХОН МИНБАРИ

СТУДЕНТЛАР — ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ

Ҳар куни редакциямизга келаётган кўплаб хат-хабарларда ва телефон орқали олинаётган маълумотларда республикамиз пойтахти меҳнаткашлари «Тошкент оқшоми» газетасининг шу йил 4 март сонида босилган шаҳримиздаги бир группа таниқли кишиларнинг «Шаҳримиз намунали бўлади» сарлавҳали хатини йиғилишларда муҳокама қилаётганликлари айтилади.

Шу йиғилишларда бугунги кунимизнинг кечиктириб бўлмайдиган вазифаси — меҳнат интизомини бузувчилар, ишга кеч қолувчилар, тартиббузарлар билан кураш масаласи муҳокама этилмоқда. Чунки жамиятимиздаги бундай ёт унсурлар ишлаб чиқаришимизга катта зарар келтирмоқдалар, улар эндигина корхона территориясига қадам қўйган ёшларга салбий таъсир ўтказмоқдалар.

Худди шунга ўхшаш йиғилишлар шаҳримиздаги баъзи олий ўқув юртлари коллективлари ўртасида ҳам ўтказилди. Чунки биз ёшларимизнинг партия ва ҳукуматимизнинг ҳар қандай чақириғига «лаббай» деб жавоб беришларига ва энг қийин участкалардаги ишларга бажонидил боришга ҳамма вақт тайёр эканликларини биламиз.

Тошкентда олтмиш мингдан ортиқ студент таълим олмоқда. Бу — катта куч. Пойтахт олий ўқув юртларида юзлаб ёш ўқитувчи-коммунистлар ва комсомоллар ишлашмоқда. Уларнинг раҳбарлигида бизнинг шонли ёшларимиз ҳар қандай безориликка, ичкиликбозликка, текинхўрликка катта тўсиқ қўйишлари мумкин. Бугундан бошлаб газетамиз саҳифаларида республикамиз пойтахти таниқли кишиларининг хатига келган хабарларни газета саҳифасида ёритиб борамиз.

* * *

Шаҳримиздаги таниқли кишиларнинг хатига жавобан институтимиз кўнгилли халқ дружиначилари осойишталик сақлашга киришдилар. Улар сафида юзлаб актив студентларимиз ҳам бор. Бу ёшлар билан ёнма-ён эса партия комитетининг аъзолари, профессорлар, декан ва ўқитувчилар ҳам пойтахт осойишталигини сақлашга ҳисса қўшмоқдалар. Шу кунларда биз ўзимизнинг микрорайонимизда доимий навбатчилик қилишни ташкил этдик. Шунингдек, Тошкентимизда намунали жамоат тартибини ўрнатиш юзасидан рейдлар ўтказмоқдамиз.

Безорилик қилганлар орасида кўпроқ ўсмирлар учрайди. Бу нарса кишини анча ўйлантириб қўяди. Шунинг учун ҳам улар ҳамиша диққат-эътиборимизда бўлмоғи керак. Ёз кезлари бу ўқувчилар қурилиш отрядлари составида студентлар билан ёнма-ён туриб ишлашади. Улар устидан оталик қилиш бугунги кунда ҳам давом этяпти.

Ҳозир биз Фрунзе район ички ишлар бўлимининг болалар хонаси билан мустаҳкам алоқа боғлаганмиз. Биз у ерда катта ташкилий ишлар олиб бормоқдамиз. Ўқишдан орқада қолганларга ёрдам бериб, ўсмирларнинг кўнгилли дам олиши ҳақида ўйлаяпмиз.

Ўтган йили ёз ойида студентларимиз тўгараклар ва болалар бадиий ҳаваскорлиги театрининг ишига раҳбарлик қилиб, бир неча марта ҳарбий-спорт ўйинлари ўтказиб, жамоатчилик асосида уй-жойлардан фойдаланиш контораларида ва маҳаллаларда болалар кутубхоналари ташкил этдилар. Ўтган йили бошланган бу ишни яна давом эттирмоқчимиз. Ҳозирги кунда партком ва комсомол комитети билан ҳамкорликда студентлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришга қаратилган янги тадбирларни ишлаб чиқдик.

Республикамиз пахта майдонларида жавлон уриб «оқ олтин»дан улкан тоғлар бунёд этишда актив иштирок этган ёшларимизнинг меҳнати доимо кишилар таҳсинига сазовор бўлмоқда. Трестларнинг раҳбарлари эса ёзда чўлда янги-янги шаҳарлар, заводлар, мактаблар, касалхоналар уй-жой бинолари, йўллар қурган студентларнинг қурилиш отрядларини катта ҳурмат билан тилга оладилар.

Шаҳримизда бугун намунали жамоат тартиби ўрнатиш учун кураш кетаётган экан, биз Тошкентдаги ҳамма студентларни, олий ўқув юртларининг ва техникумларнинг ёш ўқитувчиларини активлар сафига, кўнгилли халқ дружиначилари сафига қўшилишга чақирамиз. Ишончимиз комилки, жамоат тартибини бузишга олиб келадиган ҳеч бир ҳодиса бизнинг назаримиздан асло четда қолмайди. Биз ўсмирларнинг кеч соат 11 дан кейин шаҳримиз кўчаларида бўлишига йўл қўймасликка, ана шу «қийин» болаларнинг доимо бизнинг диққат-эътиборимизда бўлиши йўлида бутун куч ғайратимизни аямаймиз.

Тошкент — бизнинг уйимиз. Бу уйда бир ярим миллион кўп миллатли оила истиқомат қилади. Ана шу улкан уйимизда ҳамиша хотиржамлик бўлсин! Осойишталик бўлсин!

Ушбу мактуб Низомий номидаги педагогика институти партия-комсомол йиғилишида қабул қилинган.

БУГУН — ФРУНЗЕ РАЙОНИДА

Доҳий юбилейи тобора яқинлашмоқда. Пойтахт меҳнаткашлари бу қутлуғ санага улкан меҳнат зафарлари билан бормоқдалар. Ҳар бир корхона ва муассаса ишчи ва ходимлари шахсий совғалар ҳозирламоқдалар.

Пойтахтнинг саркарда Фрунзе номидаги районида ҳам юбилей тараддуди авжида. Қуйида, ана шу ҳақда, ҳикоя қиламиз.

Тўқимачилик комбинатининг ёш бўлса ҳам илғорликка эришган сараловчиси Р. Лапшина тайёр маҳсулотларни кўздан кечирмоқда.

КОРХОНА ҚУВВАТИ ОШАДИ

Районда бир қатор саноат корхоналари жойлашган. Хозирги пайтда, корхоналар қувватини ошириш мақсадида янги цехлар, корпуслар қуришга алоҳида эътибор берилмоқда.

«Таштекстильмаш», «Главстройиндустрия»нинг механика-тажриба, пластмасса буюмлари ва маиший химия заводлари, 2-тикувчилик фабрикаси, химия саноати бўйича давлат махсус конструкторлик бюросининг янги бинолари қад кўтармоқда. Улар шу йили ишга тушиши билан, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми анча кўпаяди.

Дўстлик иплари мустаҳкам

ҚАРДОШЛИК МАДҲИ

Тўқимачилар маданият саройининг хилма-хил тўгаракларида мингдан ортиқ киши шуғулланишади. Саройнинг яна бир ибратли иши бор. У ҳам бўлса, Ватанимиз пойтахтининг қўли гул қурувчилари билан ўрнатилган дўстлик алоқасидир.

Шаҳримиз бошига ташвишли кунлар тушганда, Москва бинокорларини сарой маъмурияти ўз оталиғига олган эди. Тўрт йил мобайнида қурувчилар саройда жуда кўп марта меҳмон бўлишди. Уларга концертлар берилди. Дўстлик кечалари ўтказилди.

Келгуси ҳафта бу ерда рус ва ўзбек халқларининг бузилмас дўстлигига бағишлаб катта интернационал кеча ўтказилади.

Маданият саройида Москва қурувчиларининг ишларига бағишланган кўргазма очилди.

ОЙГА ПОЯНДОЗ

Тўқимачилик комбинатининг меҳнат аҳли ўз маҳсулоти билан Ватанимиз аҳолисини мамнун этмоқда. Корхона рассомлари кейинги пайтларда газламалар учун бир-биридан гўзал гуллар ишламоқдалар. Ишлаб чиқаришга жорий қилинган 648 хил нусха бир жойга тўпланса, гўзал бир чаманзорни эслатади.

Шаҳримиздаги кекса корхона ишга тушган кундан бошлаб ишлаб чиқарилган газламалар беш миллиард 600 миллион метрдан ошиб кетди. Бу билан моҳир тўқимачи аёллар ҳар қанча фахрланишса арзийди.

Шунча газлама ер шарининг экваторига 140 марта белбоғ ёки Она ер билан унинг табиий йўлдоши Ойга 16 марта пояндоз бўла олади.

Юбилей тараддуди

«Рассом» туҳфалари

Шу кунларда, «Рассом» комбинати ижодкорлари район кўчалари хиёбонлари, чорраҳалари ва биноларнинг байрам безаги устида ўйламоқдалар.

Фрунзе майдонида «Тинчлик ва дўстлик» деган мавзуда улкан панно ўрнатилади. Шота Руставели кўчасининг бошидан охиригача қардош республикалар давлат байроқлари маржони тизилади. Театральная майдонига доҳийнинг улкан портрети ҳусн қўшади.

Бундан ташқари, барча корхона ва муассасаларнинг бинолари паннолар, шиорлар, транспорантлар билан безатилади.

БАЛКОН ДАРПАРДАСИ

Сиз яшайдиган кўп қаватли уйнинг балконига дарпарда лозим бўлиб қолди. Ипли мато қуёш нурида тезда оқариб кетади.

Пластмасса буюмлари ва маиший химия заводининг инженерлари бунинг йўлини топишди. Яқинда балконлар учун пленкали махсус дарпардалар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Корхона шу йилнинг ўзида янги маҳсулотдан бир неча минг донасини ишлаб чиқаради.

Бундан ташқари дастурхонларнинг чиройли гуллар туширилган янги намуналари ҳам тайёрланмоқда.

✻ *Доҳий юбилейига бағишлаб*

КЎЧМА КИНОЛЕКТОРИЙ

«Ўзбекистон 25 йиллиги» кинотеатри қошида кўчма кинолекторий ташкил қилинди. Кинолекторий корхона. муассаса ва ётоқхоналарда кинофестиваллар ўтказади.

«Доҳий образи кино санъатида» деган фестивал программасига «Она қалби» «Шахсан маълум», «Она садоқати», «Ленин Польшада» каби ўндан ортиқ бадиий фильмлар киритилган. Бу тадбирни ташкил қилишнинг ташаббускори бўлган район «Билим» жамияти доҳий юбилейи арафасида турли жойларда ўн мингга яқин лекция ва суҳбатлар ўтказади. Уларнинг кўпчилиги доҳий ғояларининг тантанасига, буюк Инсоннинг ажойиб фазилатларига бағишланади.

Тунги посбонлар шаҳар кезади

ҚОРОНҒИ КЎЧАЛАРНИ ЁРИТИШ КЕРАК

Халқ дружиначилари ва активистларнинг навбатчиликка чиқиши олдидан биз Октябрь район ички ишлар бўлимининг бошлиғи Зокир Алиевич Алиев билан суҳбатлашдик.

— Асосий эътибор Қорақамиш массивига қаратилган. Бу — бўлимимизнинг энг узоқ жойлашган участкаларидан бири, — ҳикоя қилади у. — Ана шу участкага биз энг яхши посбонларимизни навбатчиликка қўямиз. Ҳар оқшом 6-бўлимнинг катта инспектори А. Илёсов раҳбарлигидаги кўпгина корхона ва муассасаларнинг активистлари ҳамда дружиначилари Қорақамиш массивида навбатчилик қилишади. Айрим группаларга участка инспекторлари ва навбатчи милиционерлар бошчилик қилади.

Яна бир узоқ участкалардан бири — катта Олмазор трассаси ҳам қаттиқ назорат остига олинган. У трактор йиғув заводи билан чегарадош. Бу ерда участка вакили Ҳайдаров ва навбатчи милиционер Бозорбоев раҳбарлигидаги активистлар посбонлик қилишади.

Шу билан бирга кўчаларни ёритиш билан шуғулланувчи ташкилотлар номига ўзимнинг истакларимни ҳам айтиб ўтмоқчиман, — давом этади З. А. Аилев. Мисол учун яна ўша Қорақамиш массивини олайлик. Кўпгина кўчалар, айниқса чекка кўчалар ёмон ёритилган, ёҳуд бутунлай ёритилмаган. Трактор йиғув заводи районининг территориясида ҳам аҳвол шундай. Бу кўчалардан юрган гражданлар ўз уйларига етиб олгунча, бир неча марта ҳавотирланадилар, безориларга эса қоронғилик қўл келмоқда. Биз ана шу кўчаларга эътиборни кучайтирдик, аммо шундай бўлса ҳам кўчаларни ёритиш керак.

ТИЛГА МУҲАББАТ — ЭЛГА МУҲАББАТ

Жанубий Вьетнамлик йигит Во Тхань бонг Фрунзе районида яшай бошлаганига икки йилча бўлди. У Тошкентга ўз диеридан бир юз эллик нафар йигит ва қиз билан таълим олгани келган. Во Тхань Америка агрессорларининг ёвузларча қилган ваҳшийликларини ўз кўзи билан кўрган. Унинг отаси Сайгонда қаҳрамонларча ҳалок бўлган.

— Жанубий Вьетнамни озод қилиш миллий фронти, — дейди Во Тхань,— албатта ғалаба қозонади. Бунга бизнинг ишончимиз комил.

Биз ўз озодлиги учун курашаётган мамлакат фарзандлари Тошкентда она уйимиздагидек яшаяпмиз. Ҳамма шароит муҳайё этилган. Ҳаммамиз Ленин сўзлаган улуғ рус тилини завқ-шавқ билан ўрганяпмиз. Шу йил Совет Иттифоқининг турли шаҳарларидаги институтларга йўл оламиз. Менинг мақсадим машинасоз инженер бўлиш.

В. И. Ленин номли Тошкент давлат университетининг чет эллик гражданлар учун очилган тайёрлов факультети Осиё ва Африка қитъаси мамлакатлари ёшларига билим зиёсини бахш этмоқда.

Факультет иш бошлаганига ўн йилча бўлиб қолди. Бу давр ичида Индонезия, Бирма, Камбоджа, Куба, Вьетнам Демократик Республикаси, Кения, Бирлашган Араб Республикаси каби йигирма икки мамлакатнинг бир минг йигит ва қизи рус тилини ўрганди.

ГИМНАСТИКА МОҲИРЛАРИ

БУГУН

Округ офицерлар уйининг катта спорт залида бадиий гимнастика бўйича республика биринчилиги мусобақалари бошланди. Бу мусобақа бир ҳафта давом этади.

Ғолиблар шу йилнинг ёзида Ростов шаҳрида ўтказиладиган Бутуниттифоқ мусобақасида Ўзбекистон шарафини ҳимоя қиладилар.

БАРЧА РЕЗЕРВЛАРДАН ФОЙДАЛАНАМИЗ!

*ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРАМИЗ!

✱ ТАРИХИЙ ҲУЖЖАТ МУҲОКАМАДА | ✱ ТОМА-ТОМА КЎЛ БЎЛУР | ✱ ЯНГИЛИК ШАРОФАТИ | ✱ УЛКАН РЕЖАЛАР | ✱ МАҲСУЛОТ СИФАТИ — ЭЪТИБОРДА

ИМКОНИЯТЛАРНИ ЧАМАЛАБ...

ТОШКЕНТ ТРАКТОРСОЗЛИК ЗАВОДИНИНГ ИШЧИЛАРИ, ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ, ВЦСПС ВА ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ «ИШЛАБ ЧИҚАРИШ РЕЗЕРВЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИ ЯХШИЛАШ ВА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИДА ТЕЖАМКОРЛИККА ҚАТЪИЙ РИОЯ ҚИЛИШ ҲАҚИДА»ГИ ХАТИНИ МУҲОКАМА ҚИЛМОҚДАЛАР.

БУГУНГИ кунда тракторсозлар ленинча юбилей вахтасини кўтаринки руҳда давом эттирмоқдалар. Завод конвейерларидан ҳар куни пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган юзлаб тўрт тонналн трактор прицеплари, ўнлаб етти тонналн автопоездлар чиқмоқда. «Т-28Х4» ҳайдов трактори учун узеллар, прицеплар учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилмоқда.

Заводда тайёрланган маҳсулотлар ўзининг чидамлилиги ва сифати билан мамлакатимиздан ташқарида ҳам шуҳрат қозоняпти. Етти тонналн автопоезд қишлоқ хўжалик машиналари ва ускуналари жаҳон кўргазмасининг олтин медалини олган. Тўрт тонналн прицеп тайёрлаш эса мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган шу хилдаги машиналар орасида энг арзонга тушмоқда.

Коллективнинг мақтанса арзигулик ишлари бор. Айниқса, уларнинг меҳнат якунлари қувонарли бўляпти. Лекин, бу билан хотиржам бўлиш ярамайди. Тракторсозлар сифатли ва арзон машиналар ишлаб чиқариш, ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги ва иқтисодий тежамкорлик учун юришда ўз анъаналарига содиқ бўлиб қоладилар. Коллектив характерининг ана шу томони, айниқса, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Хатини муҳокама қилишда намоён бўлди.

Биз корхонанинг энг йирик участкаларидан бири — электр пайвандлаш цехида бўлдик. Прицепларнинг рамаси, платформаси, бортнинг асосий ва ён қисмлари, бошқа кўпгина узель ва деталлари ана шу цехда тайёрланади. Пайвандчиларнинг жиддий ва муҳим масалалар ҳақидаги гапларини эшитиш ҳар бир киши учун мароқли бўлди. Улар, аввало, меҳнат интизоми ҳақида жон куйдиришди.

— Ҳамма ишларимиз жойидами,— дея сўз бошлади цех бошлиғи **А. Кудрявцев.** — Йўқ. Ҳали ҳам ишни охирига етказмай, ташлаб кетадиган ишчилар топилади.

Смена бошланишидан олдин асбоб-ускуналар олишга, уларни созлаш ва ярим тайёр маҳсулотлар келтиришга ҳали ҳам кўплаб вақт бекорга кетмоқда. Бунинг сабаби — ишлаб чиқаришни ташкил этиш даражаси юқори эмаслигида. Йиғилишда тушликка ўз вақтида чиқишга ва иш вақти тугамасдан кетиб қолмасликка қарор қилинди.

Мажлисда меҳнат унумдорлигини оширишнинг энг муҳим воситаларидан бири бўлган маҳсулот сифати масаласи қизғин муҳокама қилинди. Йиғилиш брак маҳсулот чиқаришни фавқулодда ҳол, деб билишга қарор қилди. Шунингдек протоколда ричагларни пайвандлашни қўлдан ярим автоматга кўчириш ҳам қайд қилинди.

— Бурчимиз,— деди мастер **В. Зинченко,**— халқ бойлигини тежашдан иборат.

Мастер ишлаб чиқаришдаги энг катта резервлардан дарак берувчи мисоллар келтирди. Шунинг учун ҳам, протоколга тўрт минг сўмлик электрод, бир ярим минг сўмлик пайвандлаш симлари ва беш минг сўмлик пўлат лентелар тежаб қолиш ёзиб қўйилди.

Меҳнат сарфини камайтириш учун ишчилар прицеп бортларининг тўр симлари ва ён томон деворларини қирқадиган гидравлик станок ўрнатишни таклиф қилдилар. Бу тадбир ана шу участкада меҳнат унумдорлигини йигирма беш процент оширади.

Йиғилишда иқтисодий тежамкорлик бўйича комиссия сайланди.

— Ускуналарнинг бекор туриш ҳолларини жуда ҳам қисқартириш керак,— дейди автомат цехининг катта матери **Т. Исломов.** Бу энг аввало металларнинг ўз вақтида келтирилмаслигидан келиб чиқади. Бунга ким айбдор? Бунга моддий техника таъминот бўлими, И. Дятчин бошчилигидаги цех план тақсимлаш бюроси айбдордир. Участкамизда кўплаб металл тежаб қолинса бўлади. Бунга эришиш учун фақат силлиқлаш пресси ўрнатиш керак. Металл бир қолипда қуйилса, чиқинди ҳам кам бўлади. Қирқиш асбобларини тежаш учун махсус пармадан фойдаланишни таклиф этаман. Чунки, бундай парма автоматдаги барча деталларни ҳам теша олади.

Старший мастер **А. Маломземовнинг** сўзи давлат маблағини тежашга қаратилди.

— Бир ой ичида цехимизга ўн минглаб брак деталлар қайтиб келмоқда. Уларни қайта ишлашда давлатнинг озмунча маблағи сарф бўляпти дейсизми? Бракни аксарият токарь-автоматчилар чиқаришмоқда. Давлат маблағининг совурилаётганини кўриб кишининг юраги ачишади. Бундан буён бундай аҳвол билан келишиб бўлмайди.

Бошқа цехларда бўлгани каби, автомат цехидаги ишчилар йиғилиши ҳам қизғин ўтди. Чунки, хатдаги сўзлар ҳар бир ишчи учун муҳим масала ҳисобланади. Унда ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва тежамкорликка қатъий риоя қилиш масалалари кўтарилган. Ҳозир завод прицеплар ишлаб чиқаришни йилига 38 мингтага етказди. Корхонанинг ишлаб чиқариш майдони ва мавжуд ускуналар қуввати эса 28 мингта прицеп ишлаб чиқаришга тенг.

Цех йиғилишининг қарори ҳам ишга ижодий ёндошишга бағишланди. Қўлимизда прицеплар учун ғилдираклар тайёрланадиган коммунистик меҳнат цехи коллективи йиғилишида қабул қилинган қарор турибди. Унинг уч бандига назар ташлайлик. Олти шпинделли гайка бураш асбобини яратишдан меҳнат унумдорлиги 25 процентга ортади. Ғилдиракларни йиғишда ўн шпинделли гайка бурайдиган асбобни қўллашдан 980 сўм тежаб қолинади. Станоклардан чиққан металл қириндиларни йиғиштирадиган конвейер ўрнатиш натижасида ишчи меҳнати енгиллашади, ишлаб чиқариш маданияти ошиб кўплаб давлат маблағи тежаб қолинади.

Ишлаб чиқариш резервларини исталган участкадан топиш мумкин. Бунинг исботи учун электр цехини олиб кўрайлик. Бу ерда пресслаш, пайвандлаш, механика цехларида бўлганидек ўн тонналаб металларга ишлов берилмайди. Асосан моторлар, трансформаторлар, электр асбоблари устида ишланади. Бу ишларнинг ҳаммаси схема ва технология бўйича бажарилади. Хат муҳокама қилингач, бу ерда ҳам резервлар юзага чиқди.

Электр двигателлар статорларини ўрайдиган технология линиясини планлаштиришдан минг сўм иқтисод қилиш мумкин экан. Труба эгувчи станокдан эса беш юз сўм тежаб қолинади.

Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш цехининг коллективи ҳам Хатни муҳокама қилишдан четда қолмади. Цех коллективи 9 минг 100 сўмлик иқтисодий тежам берадиган тадбирларни жорий этишни белгилади.

Айниқса, «Т-28Х4» тракторининг олд ғилдираги ва руль бошқарув аппаратини ишлаб чиқаришни йўлга қўйган 7-цех устида алоҳида тўхталиб ўтишга тўғри келади. Бу цехда мамлакатимиз тракторсозлигида ажойиб янгилик — трактор рулини гидравлик усулда бошқариш ишлаб чиқилди. Бунинг натижасида, тракторчининг куч сарфи — 5-7 баравар камаяди. Бу айниқса, хотин-қиз механизаторлар учун яратилган катта қулайликдир. Ана шу цехда ишлаб чиқариш резервлари ҳамда тежамкорлик борасида талай ишларни амалга ошириш мумкин. Партия ва ҳукуматимизнинг Хатини якдиллик билан маъқуллаган цех коллективи ўз мажлисида ишчилар малакасини ошириш ҳамда бир вақтнинг ўзида бир неча станокка хизмат кўрсатиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини беш процент оширишга қарор қилди. Цех умумзавод жамғармасига 52 минг сўм ҳисса қўшишга қатъий сўз берди.

— Завод рационализаторлари ва ихтирочилари хатни жанговар чақириқ деб қабул қилдилар, — дейди техника ахбороти бўлимининг инженери **В. Иваницкий.** — Улар, айниқса, катта тежамкорликка эришишлари керак. Январда завод рационализаторлари беш йилликка қабул қилган мажбуриятларини бажарганликлари ҳақида рапорт беришди. 830 таклиф ва ихтиро ишлаб чиқаришга жорий этилди. Бундан 800 минг сўмдан зиёд иқтисодий фойда олинди.

Ҳозир тракторсозлар учун қизғин давр. Бош йиғув конвейери ишга туширилмоқда. Ана шу конвейердан биринчи — «Тошкент» трактори чиқадиган пайт узоқ эмас.

— Янги машина ишлаб чиқариш, — деди завод бош инженери **А. Барабашин,** — янги резервларни қидириб топишни ва улардан ҳар тарафлама кенг фойдаланишни талаб қилади. Шунинг учун ҳам, КПСС Марказий Комитети, Декабрь Пленуми Қарорлари ҳамда ушбу Хатни муҳокама қилиш коллективимиз учун муҳим аҳамият касб этади. Олдимизда турган асосий нарса — янги трактор ишлаб чиқариш вазифасидир.

Тошкент тракторсозлари «Меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш, резервлардан фойдаланишни яхшилаш, тежамкорликка қатъий риоя қилиш, меҳнат унумдорлигини муттасил ошира боришда фаол қатнашиш ҳар биримизнинг шарафли ишимиз ва ватанпарварлик бурчимиздир», деган қарорга келишди.

«Тошкент оқшоми» ва «Тракторостроитель» газета редакцияларининг мухбирлар коллективи.

Пиллакашлик фабрикасининг коллективи маҳсулот сифати учун курашиб ишлаб чиқаришда яхши кўрсаткичларни қўлга киритмоқда. Коллектив аъзоларининг тежамкорлик бўйича қўлга киритаётган ютуқларида ушбу суратда сиз кўриб турган ишчиларнинг хизмати салмоқлидир. Улар кунлик топшириқни ошириб адо этиш билан бирга кўплаб хом ашёларни ҳам тежаб қолишга эришмоқдалар.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) фабриканинг Д. Муслимова, Д. Умарова, М. Ходиева ва Х. Соатова сингари илғор ишчиларини кўриб турибсиз.

И. Шоиноғомов фотоси.

✱ Металл — давлатга

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Подшипник заводи коллективи металл парчалари тўплаш ва уни қайта ишлашга топшириш биринчи квартал планини икки ойда ошириб бажарди. Давлатга пландаги 170 тонна ўрнига 183 тонна металл парчалари топширилди.

Коллектив аъзолари тежамкорлик учун бошланган юришда актив иштирок этиб, квартал планига қўшимча равишда яна 60 тонна металл парчалари етказиб беришга қарор қилдилар.

Р. КАТТАБОЕВ.

РЕМОНТЧИЛАР ЖАМҒАРМАСИ

Тежамкорлик учун бошланган юришда экскаватор ремонти заводи ишчилари фаол қатнашяпти.

Ўтган йили заводда фақат электр энергиянинг ўзидан 350 минг киловатт-соат, қора металлдан эса 50 тоннага яқин тежалди.

Корхона рационализаторлари йил давомида ижодий таклифлардан 18 минг сўм иқтисодий фойда келтириш мажбуриятини олган эдилар. Мажбурият сентябрда — машинасозлар кунида бажарилди. Ишлаб чиқаришга жорий этилган 22 таклифдан завод йилига 22,5 минг сўм иқтисодий фойда олишга эришди.

Ғайратни оширдилар

1-пойафзал фабрикаси коллективи ўтган йили ишлаб чиқаришда муҳим кўрсаткичларни қўлга киритиб, кўплаб хом ашё материаллари иқтисод қилиб қолишга эришган эди.

Хўш, уларнинг бу йилги режалари қандай? Пойафзалчилар беш йиллик топшириқни 27 ноябрда бажариш, пландан ташқари 510 минг жуфт пойафзал тайёрлаш ва планга қўшимча икки миллион 320 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишга аҳд қилганлар. Шунингдек, янги техника, илғор технологияни ишлаб чиқаришга жорий этиш ҳисобига меҳнат унумдорлиги анча оширилади.

Фабрика коллективининг тежамкорлик ва иқтисод соҳасидаги ишлари диққатга сазовордир. Пойафзалчилар юбилей йилида уч миллион квадрат дециметр астарлик газлама, 650 минг квадрат дециметр юфта, бир миллион 525 минг квадрат дециметр чарм, ёрдамчи материаллардан 35 минг сўм тежаб қолишга аҳд қилганлар. Шунингдек, улар бир юз йигирма беш минг киловатт-соат, беш йиллик бошидан буён эса, саккиз юз олтмиш беш минг киловатт-соат электр энергиясини иқтисод қилиб қолишмоқчи.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қатъий риоя қилиш» ҳақидаги Хатини муҳокама қилиб, уни қизғин қўллаб-қувватлаётган фабрика ишчи-хизматчилари квартал топшириғини муддатидан илгари адо этиш, доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини улкан зафарлар билан кутиб олиш мақсадида иш суръатини янада ошириб юбордилар.

Суратдаги ушбу аёл ўн йилдан бери кунмўйна заводида меҳнат қилади. Корхонанинг илғор ишчиси М. Ваҳобова шу кунларда ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаб, маҳсулот сифати ва тежамкорлик учун бошланган юришда фаол иштирок этмоқда.

Ф. Лутфуллаев фотоси.

● Янгилик яратувчилар

ИЗЛАНИШ

Пойтахтимиздаги йирик машинасозлик корхонаси — Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ташсельмаш» заводи «зангори кема» яратувчиларининг энг яқин ҳамфикр дўстлари, кам меҳнат сарфлаб кўп маҳсулот ишлаб чиқариш учун технологик процессларни ўзлаштираётган корхона рационализаторлари завод шуҳратини ошириш, қўл меҳнатини камайтириш борасида диққатга сазовор ишларни амалга оширмоқдалар.

Рационализаторлар сони ўтган йилларга нисбатан анча кўпайди. 296 киши бу шарафли номга эга бўлиб, янги-янги таклифлар билан маҳсулот ишлаб чиқаришига ўз ҳиссасини қўшмоқдалар. Ишлаб чиқаришга 195 та ихтирочилик таклифларининг жорий этилиши натижасида, қарийб 600 минг сўмлик иқтисодий фойда олинди.

Жумладан, тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш учун кетган вақтдан 152 минг соат ёки 70 минг сўм, чўян қуймасидан 700 тонна ёки 54 минг сўм, 147 тонна прокат ёки 183 минг сўм, қолиплар тайёрлаш учун кетган аралашмадан 27 минг тонна ёки 110 минг сўм ҳамда 80 минг сўмлик бошқа ҳар хил материаллар тежаб қолинди. Коллектив аъзолари ташаббускор ишчилари, ихтирочилари билан ҳақли равишда фахрланадилар.

Корхонанинг Н. Аппазов, Т. Ҳакимов, В. Макарова каби рационализаторлари ажойиб кашфиётлари учун завод Ҳурмат китобига ёзилдилар. Биргина Тоҳир Ҳакимовнинг таклифи бўйича, 12ХВ32200 маркали деталнинг конструкцияси ўзгартирилиб, 9 минг сўмлик материал тежаб қолинди. Корхона илмий-техника бюроси рационализаторлар орасида илмий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишларни дуруст йўлга қўйганлиги туфайли яхши кўрсаткичларга эришмоқда. Корхонада биринчи бўлиб «Фойдали ишлар эстафетаси» китоби ташкил қилинди. Бу китобга цехларда туғилган таклиф ва ихтиролар қайд қилинди, китобни «Ташхимсельмаш» заводи қабул қилиб олди.

Завод, рационализаторлари, яхши кўрсаткичларга эришганликлари учун, СССР Тракторсозлик ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги ҳамда Бутуниттифоқ ихтирочилик ва рационализаторлик илмий советининг биринчи пул мукофотини, шунингдек, абадий сақлаш учун Вимпелни олишга муваффақ бўлдилар. 105 киши фахрий ёрлиқлар билан тақдирланди, бир қанча раҳматномалар рационализаторларнинг улкан меҳнатига берилган юксак баҳодир.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қатъий риоя қилиш» ҳақидаги Хатини қизғин маъқуллаётган корхонамиз ишчи-хизматчилари қатори ихтирочи ва рационализаторлар ҳам ишлаб чиқаришга янгиликларни жорий этиш, резервлардан оқилона фойдаланиш йўлларини қидирмоқдалар.

А. АШУРОВ,

«Ташсельмаш» заводи Коммунистик Меҳнат бригадасининг бошлиғи.

✱ ИШ ҚУРОЛИНГ СОЗ БЎЛСА...

Ярим миллион сўм тежам

ТАЖРИБАЛИ тўқувчи учун 28 та станокни бошқариш ҳеч гап эмас. Лекин, баъзида шундай бўладики, тўқилаётган иплар узилавериб, иш унуми пасайиб кетади. Саккиз соат тиним билмай ишлаб, меҳнатининг юқори унумини кўрмаслик, албатта асабга тегади.

Ипнинг кўп узилиши юзасидан тўқувчилардан тушаётган кўплаб шикоят цех бошлиғи, фабрика мудири, техника кабинети орқали, ниҳоят оҳорлаш цехига бориб тўхтарди. Комбинатнинг илғор рационализаторлари — оҳорлаш цехининг бошлиғи Т. А. Курепина, слесарлар П. А. Тарасов ва Ю. А. Королевлар оҳорланувчи арқоқларнинг пишиқ бўлиши устида жиддий ўйлай бошладилар.

Изланиш яхши самара берди. «ШБ—140» маркали оҳорловчи машина асосий қисмларидан бирининг конструкцияси ўзгартирилди. Натижада, арқоқ сифати анча яхшиланиб, тўқув станокларида ипларнинг узилиши ва маҳсулотнинг чиқиндига чиқиши кескин даражада камайди. Бу таклиф йилига 4160 сўмни тежаш имконини берди.

Пардозлаш фабрикасининг директори В. Т. Емелин, читга гул босиш цехининг бошлиғи И. И. Гольберг, мастер Н. И. Половик, конструктор И. В. Зайцевларнинг янги рационализаторлик таклифи ҳам ўтган йилда ишлаб чиқаришга жорий этилган энг қимматли таклифлардан ҳисобланади. Улар читга гул босувчи валлардан фойдаланиш учун гидропресснинг реконструкциясини ишлаб чиқдилар. Бу таклиф йилига 4106 сўм фойда келтиради.

Тошкент тўқимачилик комбинатида ишлаб чиқаришга жорий этилаётган рационализаторлик ва ихтирочилик таклифлари орасида айниқса қўл меҳнатини енгиллатишга қаратилган таклифларга катта эътибор берилянти. Жумладан, бўшаган арқоқ найчаларини тўқув цехидан йигирув цехига ташиш ишлари яқин кунларгача қўлда бажариб келинар эди. Эндиликда эса, ана шу оғир қўл меҳнати ўрнини транспортёр эгаллади. Транспортёрнинг ишга туширилиши туфайли 9 ёрдамчи ишчи бошқа ишларга ўтказилди. Комбинат бош механиги ўринбосари С. Н. Пинхасов, механизация цехи бошлиғи Н. Ю. Мирзаев ҳамда слесарь А. Муродов ишлаб чиққан бу таклиф 22,5 минг сўм иқтисод қилиш имконини берди.

—Юқорида санаб ўтилган таклифлар, — дейди комбинатнинг рационализация бўйича инженери Р. Я. Янгаева, — ўтган йилда ишлаб чиқаришга жорий этилган энг яхши таклифлардир.

Комбинатда ҳар йилгидек, 1969 йилда ҳам, рационализаторлик ва ихтирочилик бўйича жуда катта ишлар амалга оширилди. Йил мобайнида турли касб эгаларидан 740 та таклиф тушди. Таклифлар сони 884 тага етди. Шундан 737 таси қабул қилинди. Йил охиригача эса 620 та рационализаторлик ва ихтирочилик таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилди.

Барча участкаларда меҳнат қилаётган ишчилар, мастерлар, инженер-техник ходимлардан иборат рационализаторлар ва ихтирочилар сони тобора ошиб бормоқда. 1969 йилда улар 570 кишини ташкил қилди.

Комбинат маъмурияти техника тараққиётига катта аҳамият беряпти. Бу борада республикамиздаги ва иттифоқимизнинг бошқа шаҳарларидаги саноат корхоналарига экскурсиялар, ижодий командировкалар уюштириш яхши йўлга қўйилган. Ўтган йили Тошкент ва Чимкент шаҳарларидаги корхоналарга ишлаб чиқариш экскурсиялари ташкил қилинди. Илғор рационализатор ва ихтирочилар Ленинград, Рига, Москва, Иваново шаҳарларидаги тўқимачилик комбинатларига ижодий командировкага боришди. Натижада, илғор тажрибаларни алмашиш тарзида 44 та рационализаторлик таклифи комбинат цех ва участкаларида жорий этилиб, бундан 112 минг сўм иқтисодий фойда кўрилди.

Техника тараққиётини кун сайин юқори поғонага кўтара бориш мақсадида ижодкорларни ҳар томонлама рағбатлантириш ҳам яхши йўлга қўйилган. 1969 йилнинг якунлари бўйича рационализатор ва ихтирочиларнинг йиғилиш ҳамда конференциялари ўтказилди. Булардан ташқари, энг яхши таклифлар тўплами нашр қилинди, қўл меҳнатини механизациялаш, калава узилишини камайтириш ва техника ахбороти бўйича эълон қилинган тематик конкурсларга якун ясалди.

Ишлаб чиқаришга жорий этилган 612 та таклифнинг маблағни тежашга қаратилган 256 таси комбинатга ҳар йили ярим миллион сўмдан ортиқ фойда келтиради.

Янгилик ижодкорлари юбилей йилида ҳам катта ишларни амалга ошириш режаларини тузганлар. Улар КПСС Марказий Комитети, СССР министрлар совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қатъий риоя қилиш» ҳақидаги Хатини қизғин маъқуллаб, қўл меҳнатини камайтириш, маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган янги-янги таклифлар устида бош қотирмоқдалар.

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

Тошкентдаги ремонт-экскаватор заводининг коллективи илғор ишчи У. Исмоилов номини ҳурмат билан тилга олади. Меҳнатда пешқадам бу ишчи шу кунларда ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаб смена топшириғини ошириб адо этаётир.

В. Сироткин фотоси.

ТАНИШИНГ, ҲАМШАҲАРЛАРИНГИЗ

ДИЛ КЎЗИ БИЛАН...

ЯХШИСИ гапни Мариям опанинг ўзи айтган фикрлардан бошлай қолайлик.

—Шифокорнинг бир оғиз ширин сўзи бемор учун дори-дармондек азиз,— дейди Мариям опа.— Буни ўз иш тажрибамда жуда кўп марта синаб кўрганман. Бир куни самолётсозлик заводи ишчиларидан бири қаттиқ бош оғриганидан шикоят қилиб келди. Тушкунлик билан «энди сира тузалмасам керак» деб қолди ўзича.

Сездим. Унга руҳий далда бериш даво билан баравар эди. Ширин сўз, ишончгина уни тушкунликдан қутқариши мумкин. Гап орасида яна сўраб қолди: «Пирамидон ҳам ичиб кўрдим, ёрдам бермаётир. Бундан бошқа ҳам давоси борми, дўхтур?»

У бу гапни шундай бир ёлвориш билан айтдики, юрак-бағрим эзилиб кетди.

— Давоси бор,—дедим ва беморнинг қон босимини ўлчаб кўрдим. Меъёридан бироз пасайган.

— Анча тузуксиз, қон босимингиз ҳам меъёрига тушиб қолибди. Лекин даволашни давом эттирамиз.

Орадан икки кун ўтгач, ҳалиги бемор хурсанд ҳолда кириб келди:

— Дўхтур опа, раҳмат сизга, қўлингиз дард кўрмасин. Бошимнинг оғриғи қолди-я.

Йигитнинг кайфияти чоғ эди. Унга дори-дармон ёзиб бердим ва парҳез қилишини айтдим...

Мариям Жалилова беморларни қабул қила бошлади. «Терапевт» деб ёзилган 2-хона эшигидан маъюс кирган беморлар мамнун бўлиб чиқиб турибди.

— Ўзингизча бирор дори-дармон қилганга ўхшайсиз? — сўрайди Мариям Жалилова бемордан.

— Қабул қилдим,— жавоб беради бемор.— Фақат...

— Мана шу «фақат» ва ўзбошимчаликнинг оқибатини тушунмайсизлар-да!—деди врач ачинган оҳангда.

У касаллик тарихини тўлдирар экан, ҳаммасини бирма-бир сўрайди, аниқ диагноз қўяди. Бунда у шошмайди, эринмайди. Қоида бўйича, ҳар бир бемор билан гаплашиш учун 12 минут вақт ажратилган. Борди-ю, опа беморларни қабул қилиб улгуролмаса, овқатланиш, дам олиш вақтидан фойдаланади.

Биз Мариям Жалилованинг бир кунлик иш фаолияти билан танишар эканмиз, врачликдаги 73 мутахассислик орасида терапевтлик энг оммавий касблардан бири эканлигига тўла ишонч ҳосил қилдик.

Тошкент самолётсозлик заводи поликлиникаси ички касалликлар врачи М. Жалилова катта ҳаёт мактаби йўлини босиб ўтди. Хоразмлик деҳқон қизи Маридаги Луначарский номли ўрта мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ озарбайжон, эрон, туркман, тожик, рус тилларини мукаммал ўрганиб олган эди. Кўп тилни билиш турли миллат кишилари билан ишлаш катта ёрдам берди. Ёшлигидаёқ «Катта бўлсам, албатта шифокор бўламан» деб аҳд қилган Мариям 1935 йилда ўзбек-хотин қизлари орасида биринчилар қатори Самарқанд Давлат университетининг медицина факультетини тамомлади. Энди унинг қалби Хоразмга ошиқарди. У, бу йилларни шундай хотирлайди:

— Беш сутка очиқ машинада йўл босдик. Ўзим билан бирга олти яшар Абдуллажон исмли укамни ҳам олганман, қош қорайганда, Урганчдаги бир чойхонага бориб тушдик. Шу ерда тунаб қолишга тўғри келди. Эртаси куни укамни етаклаб, Хивага йўл олдим. Район соғлиқни сақлаш мудири ўртоқ Отажонов «Олий маълумотли шифокорга ёлчийдиган кун ҳам бор экан-ку» деб қувониб кетди. Бу ерда район юқумли касалликлар шифохонаси мудираси, шунингдек, район хотин-қизлар ва болалар консультацияси мудираси ҳамда терапевт бўлиб ишлай бошладим.

Мустақил ҳаёт йўли ёш мутахассисни ана шундай кутиб олган эди.

Бундан кейинги фаолиятида М. Жалилова қийинчиликларга тажриба ва малакасини қурол қилди. Хўжаободда, Бухорода хизмат қилди. Каттақўрғон сув омбори қурилишида иштирок этган марду-майдонларга тиббий ёрдамини аямади. Она-Ватанимизга немис-фашист босқинчилари хиёнаткорона ҳужум қилганда, қўлида уч ойлик чақалоғи билан область ҳарбий комиссариатига борди. У ерда кечани-кеча, кундузни-кундуз демай, тиним билмай ишлади. Кейинчалик Ғузор, Яккабоғ районларида ҳамда Қарши шаҳрида ички касалликлар врачи сифатида беморлар дардига малҳам бўлди. Мана, 15 йилдирки, Мариям опа Жалилова Тошкентдаги самолётсозлик заводи поликлиникасида намуна кўрсатиб ишлаб келаётир.

Эл назарига тушган Мариям опа жамоат ишини аъло даражада бажариши билан бирга, олти фарзандни тарбиялаб, вояга етказди. Уларнинг ҳаммаси олий маълумотли мутахассис.

Уни эл-юртга танитган ҳалол меҳнати бўлди. «Соғлиқни сақлаш аълочиси» деган унвонга сазовор бўлиши, Ўзбекистон ССР Олий Советн Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланиши, қанча-дан-қанча эсдаликлар камтарин шифокорнинг кўп йиллик меҳнатлари самарасидир. Ўзининг бутун куч ва билимини, малака ва тажрибасини кишилар саломатлиги йўлида аямай сарфлаётган фидойи шифокор Мариям опа Жалилованинг ҳаёт йўли кўпчиликка ибрат бўла олади.

М. МУҲСИНОВ.

СУРАТДА: Терапевт-врач Мариям Жалилова (ўнгда) ҳамшира Маҳфуза Шожалилова билан беморнинг қон босимини ўлчаб кўрмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЛЕНИН ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА

ШОНЛИ САНАГА БАҒИШЛАБ

САНТЬЯГО. Чилида В. И. Лениннинг туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик жуда қизитиб юборилди. Чили коммунистик партияси шонли айёмга бағишлаб бир қатор тадбирлар ўтказишни белгилади.

Коммунистик партияси Марказий Комитетининг комиссиялари оммавий китобхонларга атаб В. И. Лениннинг қисқача таржимаи ҳолини, шунингдек, унинг танланган асарларини нашрга тайёрламоқда. «Аустраль» нашриёти Н. К. Крупскаянинг Ленин тўғрисидаги китобини чиқаради, Лениннинг «Коммунизмда болаларча «сўллик» касали» ва «Нима қилмоқ керак?» асарларини қайтадан нашр этади.

Ҳамма партия ташкилотларида жаҳон пролетариатининг доҳийсига бағишланган суҳбатлар ўтказилмоқда. Партия ячейкаларида ўтказиладиган сал кам 3 минг йиғилишга прогрессив ташкилотларнинг вакиллари ҳам таклиф этилади.

Коммунистик партия партия сафига Ленин чақириғини эълон қилади, 22 апрель куни Сантьягода ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларида тантанали митинглар ва йиғилишлар ўтказилади.

ҲИНДИСТОН ТЕАТРЛАРИДА ЛЕНИН ОБРАЗИ

ДЕҲЛИ. «В. И. Лениннинг тенгликка, тинчликка ва қардошликка қилган даъвати — барча ҳиндлар учун илҳом манбаидир», — деди Калькуттадаги «Рабиндра Бхарати» университетининг вице-ректори Рома Чоутхури.

У «Тарун опера» театр труппасида «Ленин» спектакли 150-марта кўрсатилиши олдидан сўзлаган нутқида «В. И. Ленин бутун инсониятнинг энг улуғ фарзанди ва йўлбошчисидир» деди.

«Ленин» операси 1917 йилги Улуғ Октябрь революциясига бағишланган. Унда Ғарбий Бенгалиядагина эмас, бутун Ҳиндистонда ҳам жуда кенг тарқалган рус революцион халқ ва совет қўшиқларидан фойдаланилган.

Ғарбий Бенгалиянинг бошқа етакчи театрларида В. И. Ленинга бағишлаб кўрсатилаётган бошқа спектакллар ҳам ҳинд томошабинига манзур бўлиб қолди. «Лэйбер» театрида саҳналаштирилган «Ленин» пьесаси В. И. Лениннинг 1894 йилдан 1906 йилгача бўлган ҳаёти ва фаолиятини гавдалантиради. Бу пьеса биринчи марта 1963 йил 22 апрелда кўрсатилган эди. Уни томоша қилган ишчилар премьерани хурсандчилик билан кутиб олишди. Театр юбилей йилида шу пьесани юз марта кўрсатмоқчи.

Ҳинд театри уюшмаси А. Каплернинг «Ленин октябрда» киносценарийси асосида «Октябрь революцияси ва Ленин» пьесасини саҳналаштирди. Театр бу пьесани Ҳиндистондаги бошқа театр коллективлари ҳам саҳналаштира олишлари учун уни ҳинди тилига таржима қилмоқчи бўлиб турибди.

(ТАСС).

● Социализм мамлакатларида

КХДР

Корея Халқ Демократик Республикасида маҳаллий ҳокимият органларига сайлов ўтказилди. Халқ Кореясининг аҳолиси партия, давлат ва жамоат арбобларини, меҳнат қаҳрамонлари ва ишлаб чиқариш новаторларини депутат қилиб сайлади. Газеталар таъкидлаб ўтганидек, халқнинг энг яхши вакилларини сайлаш социализмнинг тўла ғалабаси учун курашда маҳаллий халқ ҳокимияти органларининг ролини янада оширади, республика олдида турган сиёсий, иқтисодий ва маданий вазифаларни муваффақиятли бажаришга ёрдам беради.

Польша

Новая-Гутадаги В. И. Ленин номли металлургия комбинатида пўлат эритадиган «Тандем» типидаги биринчи печь ишга туширилди. Краков мутахассислари бу печнинг лойиҳасини тузган эдилар.

Югославия

«Обреновац» электростанциясининг биринчи агрегати саноатга ток бера бошлади. Бу агрегат 200 минг киловатт қувватга эга. Обреновац шаҳри яқинидаги Сава дарёси соҳилида қурилаётган ана шу станция учун керакли асосий машина-ускуналарни Совет Иттифоқи ва Чехословакия етказиб берди.

(ТАСС).

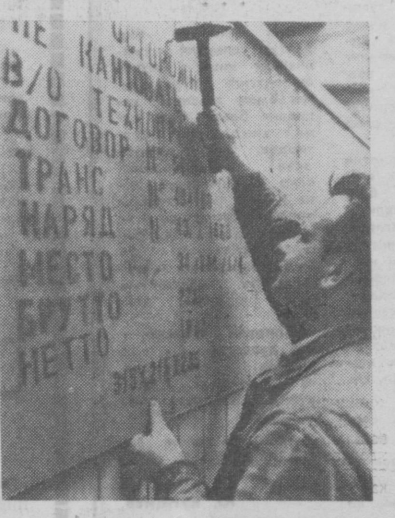

ЧССР. Братиславадаги завод яқинда Совет Иттифоқидаги сопол буюмлар ишлаб чиқарувчи корхоналар учун ускуналарнинг бир партиясини жўнатди.

СУРАТДА: Р. Зигль ускуналарни сафарга ҳозирламоқда.

ЧТК—ТАСС фотоси.

БИРЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ЛОНДОН. Ирландия Республикаси меҳнаткашларининг манфаатларини ифода этувчи Шимолий Ирландия Коммунистик партияси ва Ирландия ишчилар партияси ўз сафларини бирлаштириб, ягона Ирландия Коммунистик партиясини тузиш ҳақида қарор қабул қилдилар. Шимолий Ирландия Коммунистик партиясининг баёнотида шу тўғрида гапирилади.

Икки партия 15 марта Ольстернинг пойтахти Бельфастда ўтказиладиган қўшма съездда расман бирлашади.

Ҳар иккала партияни бирлаштириш тўғрисидаги қарор Шимолий Ирландия Коммунистик партияси маҳаллий ташкилотларининг йиғилишларида, шунингдек Ирландия ишчилар партиясининг махсус конференциясида якдиллик билан маъқулланди.

Янги партия манифести лойиҳасида бундай дейилади: «Ирландия коммунистлари мамлакатни абстракт бирлаштиришга эмас, балки Шимолий ва Жанубий Ирландия ишчилар синфининг социализм ғалабаси учун кураши асосида бирлашишга даъват этадилар».

(ТАСС).

АСОРАТЛИ ШАРТЛАР БИЛАН ҚАРЗ БЕРМОҚЧИЛАР

МОНТЕВИДЕО. Уругвайда мамлакатдаги иқтисодий ва молиявий аҳволни текшириб чиққан халқаро валюта фонди миссияси ўз ишини тамомлади. Халқаро валюта фондининг ижрочи директори Луис Эскобарнинг Монтевидеога келиши кутилади. У Уругвай президенти Хорхе Пачеко Ареко билан учрашади. Эскобар комиссия ўтказган текширишлар асосида Уругвайга 14 миллион доллар миқдорида янги қарз бериш шартларини президентга айтиб беради.

Шу муносабат билан «Диа» газетаси қуйидагиларни таъкидлайди: халқаро валюта фонди қарз олиш шартларидан бири сифатида Уругвай песосини камида 15 процент миқдорида янгидан девальвация қилишни тавсия этади. Ана шу шартни бажариш қандай оқибатларга сабаб бўлишини Уругвай меҳнаткашлари яхши биладилар. Бунинг натижасида тирикчилик янада кўпроқ қимматлашади, деб таъкидлайди газета.

(ТАСС).

ИНСТИТУТНИ БИРИНЧИ МАРТА ТАМОМЛАБ ЧИҚДИЛАР

БАМАКО. Совет Иттифоқи ва ЮНЕСКО ёрдамида қурилган Катибугу қишлоқ хўжалик институти, шу олий ўқув юртини биринчи марта тамомлаб чиққан ёшларга дипломлар топширди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг 50 ёш инженер ва техниги диплом олди. Мали республикаси учун ёш мутахассислар тайёрлашда шу институтда ишлаётган бир группа совет ўқитувчилари катта ёрдам бермоқдалар.

ЛЕЙПЦИГ ХАЛҚАРО ЯРМАРКАСИДА

ЛЕЙПЦИГ. ТАСС мухбири М. Никиточкин хабар беради:

Лейпцигдаги халқаро ярмаркага қўйилган китоблар орасида В. И. Ленин асарлари катта ўрин олади. Совет нашриётлари бу ярмаркада жами 3.000 китобни, шу жумладан, В. И. Ленин асарларининг 500 та ҳар хил нашрини ва унинг ҳаёти ҳамда фаолияти тўғрисидаги китобларни намойиш қиладилар.

В. И. Ленин асарларининг рус тилида чиқарилган 55 томли тўла тўплами, Совет Иттифоқида рус, инглиз, француз, испан ва араб тилларида нашр этилган «Танланган асарлар», жаҳондаги кўп тилларда чиқарилган «В. И. Лениннинг қисқача таржимаи ҳоли» бу ерга келган кишиларни ғоят қизиқтирмоқда.

Владимир Ильич тўғрисида унинг сафдошлари Клара Цеткин, Г. М. Кржижановский, А. В. Луначарский, О. Б. Лепешинская, В. А. Карпинский, Н. А. Семашко ёзган эсдаликлар ҳам ярмаркага қўйилган.

Фан-техника адабиёти стенди Совет Иттифоқининг фан ва техника соҳасида эришган муваффақиятларини ҳикоя қилади. Жаҳондаги турли халқларнинг тилларида нашр этилган салкам 1000 хил номдаги китоблар бу стендга қўйилган.

(ТАСС).

Американиклар Вьетнамда.

— Оиламизда фақат менгина ишлайман.

Сурат Америкадаги «Дейли уорлд» газетасидан олинган.

ТАСС фотохроникаси.

БУРУНДИНИНГ ЁШЛАР ТАШКИЛОТИ

БУЖУМБУРА. «Трайболизм, сепаратизм, саводсизлик ва иқтисодий қолоқлик — бизнинг ички душманимиздир. Биз империализмга, мустамлакачилик ва агрессияга қарши курашаётганлар билан биргамиз! — Бурунди республикадаги ёшларнинг якка-ю ягона сиёсий ташкилоти — Революцион ёшлар ташкилоти биринчи миллий конференцияда ўзининг асосий вазифаларини ана шу тарзда белгилаб чиқди. Конференция мамлакатнинг собиқ пойтахти Китегда бўлиб ўтди. Унда республиканинг ҳамма вилоятларидан келган делегатлар қатнашди. Булар ана шу революцион ташкилотдаги қарийб 100 минг аъзоларнинг вакилларидир.

Яқинда ўзининг уч йиллигини нишонлаган бу прогрессив ташкилотнинг энг муҳим вазифалардан бири — Бурунди ёшларининг, ва айниқса ўқувчиларнинг кучларини бирлаштириш соҳасида иш олиб боришдир.

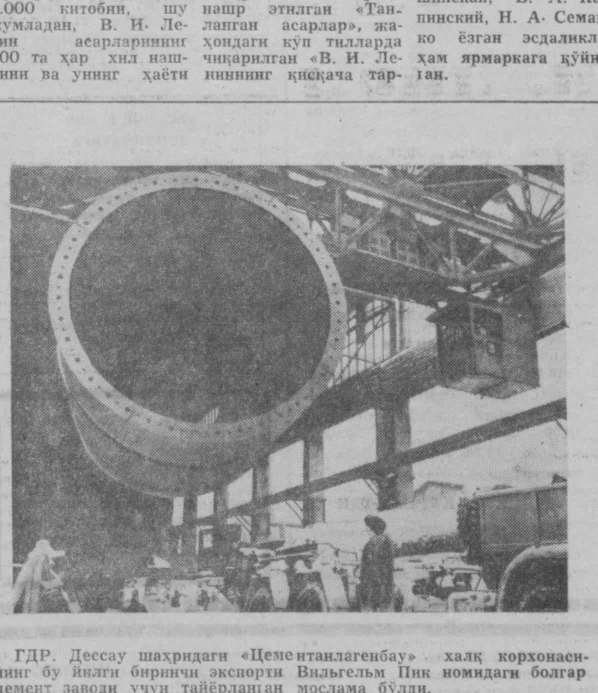

ГДР. Дессау шаҳридаги «Цементанлагенбау» халқ корхонасининг бу йилги биринчи экспорти Вильгельм Пик номидаги болгар цемент заводи учун тайёрланган мослама бўлди.

СУРАТДА: мосламанинг сўнгги йиғиш ишлари олиб борилмоқда.

АДН—ТАСС фотоси.

Фактлар фош қилмоқда

ВАШИНГТОН. Лаосдаги уруш ҳаракатларида Американинг қатнашуви хусусида Оқ уй берган «тушунтиришлар»га АҚШда ишонган кишилар оз. Шу муносабат билан сенатор Мэнсфилд президент Никсон Лаосда ривожланиб бораётган воқеалар тўғрисида бор ҳақиқатнинг ҳаммасини тўла айтиб бергани йўқ, деди. Янги фактлар шундан далолат бермоқдаки, ҳукумат махфийлик ниқоби остида амалда Лаосни «иккинчи Вьетнамга» айлантирди.

«Америка солдатлари жанговар вазифаларни бажармоқ учун Жанубий Вьетнам чегараси орқали Лаосга юборилаётганликлари менга шу солдатлардан маълум бўлиб қолди, деди бошқа бир демократ сенатор Крэнстон. — Уларга берилган буйруққа мувофиқ асирликка тушиб қолган америкаликлар картадан нотўғри мўлжал олишлари натижасида адашиб, тасодифан Лаос территориясига ўтиб қолдик, деб туриб олишлари лозим».

АҚШнинг чет эллардаги мажбуриятлари билан шуғулланувчи сенат кичик комиссиясининг раиси Саймингтон комиссия бултур октябрда Лаос масаласи хусусида махфий айтилган гапларнинг стенограммалари эълон этилишига давлат департаментининг рухсатини олмоқчи бўлиб, овора бўлмоқда.

Сенатор ушбу стенограммада Американинг Лаосдаги талафотлари хусусида «фош қилувчи жуда қизиқ фактлар бор» деб таъкидлади.

Қотиллар талафот кўрмоқдалар

ХАНОЙ. Вьетнам Информация Агентлиги Озодлик матбуот агентлигининг маълумотларига асосланиб, қуйидагиларни хабар қилади: Жанубий Вьетнам халқ қуролли кучлари жангчилари февраль ойида Жанубий Вьетнамнинг марказий районларида душманнинг 1100 солдат ва офицерини, шу жумладан Американинг 342 ҳарбий хизматчисини сафдан чиқардилар ёки асир олдилар.

Америка-Сайгон қўшинларининг техникасига ҳам катта талафот етказилди: 90 дан ортиқ ҳарбий машина, 105 миллиметрли 7 тўп ва 2 миномёт яксон қилинди, ёнилғи ва ҳарбий анжомлар қўйилган 18 омбор ёндириб юборилди.

(ТАСС).

*Машинангиз шайми?

АВТОМОБИЛЬ ВА МОТОЦИКЛЛАР КЎРИМЛИ БЎЛСИН

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўрсатмасига биноан 5 мартдан 20 майгача ҳамма турдаги транспорт воситалари йиллик техника кўригидан ўтказилади.

Бунда шахсий фойдаланишда бўлган барча турдаги автомобиллар, автосуркагичлар, тиркагичлар, ярим тиркагичлар ва транспорт кўрикдан ўтади. Бу ишда давлат автоинспекцияси билан биргаликда район ҳарбий комиссариати ходимлари, штатсиз автоинспекторлар, жамоатчи назоратчилар комиссиясининг аъзолари, техника бўйича мутахассислар ҳам актив иштирок этади.

Транспорти бўлган ташкилот ва саноат корхоналари, автохўжалик раҳбарлари, шунингдек, шахсий машинаси бўлган кишилар автомобиль ва мотоциклларини ўз вақтида текшириб қўйишлари ва намунали тартибга келтиришлари керак. Улар ҳаракат қоидаларига тўла жавоб бериши керак. Кўрикда транспортнинг ташқи кўринишига ҳам алоҳида эътибор берилади.

Кўрик натижалари саноат корхоналари ва ташкилотларнинг автохўжалик шоферлари ва инженер-техник составлари ўртасида, район ва шаҳар ижроия комитетларининг йиғилишларида муҳокама қилинади.

Йиллик техника кўриги ҳақидаги кўрсатмани саноат корхоналар ва ташкилотларнинг ҳар бир автохўжалиги 15 мартгача олади ва кўрикнинг ўтказилиши ҳақида огоҳлантириб қўйилади. Шахсий машиналар эса шаҳар ижроия комитетининг ички ишлар бўлимига қарашли давлат автоинспекцияси биноси ёнидаги майдонда, Глинка кўчаси, 44 уйда, якшанба кунидан ташқари, ҳар куни соат 9 дан 19 гача кўрикдан ўтказилади. Шахсий машина эгалари техника хизмати кўрсатиш учун тўлов квитанцияси ва транспорт солиғи ҳақидаги ҳужжатларни ўзлари билан бирга олиб келадилар. Агар машинангиз ёки мотоциклингиз вақтинча ишга яроқсиз бўлиб қолган бўлса, бу ҳақда давлат автоинспекциясини ёзма равишда огоҳлантириб қўйиш керак.

Шаҳар ижроия комитетининг ички ишлар бошқармаси корхоналар ва ташкилотлар автохўжаликларининг раҳбарларидан ва шахсий машина эгаларидан, мабодо ўз адресларини ўзгартирган бўлсалар, янги адресларини давлат автоинспекциясига маълум қилиб қўйишларини сўрайди.

П. БЕГЕЛЬМАН,
Шаҳар ижроия комитетига қарашли ички ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

МОСКВА. Электромеханика заводида янги хил янги маҳсулотни ишлаб чиқариш ўзлаштирилган.

«Волна» — соч қуритадиган янги кичик аппарат шундай деб юритилади. Бу аппарат билан уй шароитида сочни истаганча турмаклаш мумкин.

Иккинчи янгилик — диапроектор учун ишлатиладиган кассета-ярим автомат. У ўттиз диапозитив билан ўзинлантирилади.

Суратда: завод ходими инженер-технолог Нина Храпова соч қуритадиган янги «Волна» аппарати билан.

В. Кунов фотоси.

ТАСС фотохроникаси

Ақл душмани

✱БИР ҚУЛТУМ КАСОФАТИ

✱СПИРТЛИ ИЧИМЛИК:

**МЕҲНАТ ҚОБИЛИЯТИНИ ПАСАЙТИРАДИ.
КИШИНИ БАРВАҚТ ҚАРИТАДИ.
АСАБНИ ИШДАН ЧИҚАРАДИ.
ҚУВОНЧДАН КУРА, КУПРОҚ ҒАМ ОЛИБ КЕЛАДИ.**

Баъзи бир кишилар, спиртли ичимлик гўё одамнинг кучига куч қўшади. унинг меҳнат қилишига ёрдамлашади деб ўйлайдилар. Маст одамнинг кўзига фил пашшадек бўлиб кўринади. Унинг кўзига бошқа нарса кўринмайди. У ишни аниқ ва унумли бажаришга қодир эмас.

Кўпчилик назарида **ичимликнинг бир қултуми инсоннинг руҳий ҳолатига ҳеч қандай таъсир этмагандек кўринса-да, бироқ у кишининг иш қобилиятини пасайтиради ва тез чарчатади.** Буни Киевдаги меҳнат гигиенаси ва профессионал касалликлар институтида ўтказилган тадқиқотлар ҳам қисман тасдиқлади.

Маълумки, иш куни бошланишиданоқ, инсоннинг меҳнат унуми секин-аста кўтарила боради. Физиологлар буни ишнинг энг унумли палласи дейишади. Шундан кейинги бир неча соат давомида иш қобилияти юқори даражада бўлади ва фақат тушлиқ олдидангина бу қобилият аста-секин пасаяборади. Худди шу ҳол тушликдан кейин ҳам қайтарилади.

Бу— нормал шароитда иш қобилияти ўзгаришининг типик мисолидир. Спиртли ичимлик бу манзарани бутунлай ўзгартириб юборади. **Биз жуда оз миқдорда спиртли ичимлик ичган, лекин кайф аломати мутлақо сезилмаган кишиларда ҳам иш қобилияти динамикасида сезиларли силжишлар пайдо қилишини қайд этганмиз.** Юқори иш қобилияти даври смена давомида одатдаги 3, 5-4 соат ўрнига 1—1, 5 соатга қисқарган. Чарчаш муддати 2— 2, 5 соатдан 5 соат ва ундан ортиқ вақтга узайган. Буларнинг ҳаммаси фақат бир мартагина ичимлик истеъмол қилишнинг оқибати холос.

Спиртли ичимлик киши организмидан жуда секинлик билан чиқади. Унинг марказий нерв системасидаги ҳаракати эса анчагина давом этади.

Итларда ўтказилган тажриба унинг организмига юборилган ичимликлар 4—5 кун давомида марказий нерв системасига таъсир ўтказиб турган.

И. П. Павловнинг яқин хизматчиси, профессор М. К. Петрова ичимлик таъсири ҳайвонлар нерв системаси турига боғлиқлигини исботлади. У ҳаммадан ҳам нерв системаси кучсиз бўлган ҳайвонлар учун хавфлидир. Бу ҳайвонларга 15 грамм спиртли ичимлик юборилгач, орадан саккиз-тўққиз кун ўтгандан кейингина, унинг нерв системаси нормал фаолияти тиклана бошлаган. Агар ҳайвонларга икки кун кетма-кет ўттиз граммдан ичимлик берилса, унинг нормал нерв системаси фаолияти бир ой ва ундан ортиқ вақт ичидагина тиклана бошлайди.

Спиртли ичимлик таъсири туфайли, ҳис уйғотиш кучи билан жавоб реакцияси ҳажми ўртасидаги нормал нисбат бузилади, гипнотик фаза деб аталувчи ҳолат ривожланади...

Кучсиз ҳис уйғотувчилар кучли реакцияга олиб келади ва аксинча, кучли ҳис уйғотувчилар кучсиз реакцияларга сабаб бўлади. И. П. Павлов спиртли ичимликни истеъмол қилгандан сўнг рўй берадиган бундай реакцияларни биринчи галда нерв ҳужайраларининг иш қобилияти пасайганлигидандир, деб тушунтиради.

Кишини унча маст қилмайдиган даражадаги бир қултум ичимлик инсондаги двигатель реакцияларининг тезлигини бирдан пасайтиради.

ОДАМЛАР МИЯЛАРИНИ ЎҒИРЛАЙДИГАН ҒАНИМНИ ЎЗ ИХТИЁРЛАРИ БИЛАН ЮТАДИЛАР.

В. Шекспир

...Ўрнатилган махсус прибор экранида лампочкалар ёниб турибди. Синовдаги одам аввалдан тайинлаб қўйилган кўрсатмага биноан тугмачани иложи борича тезроқ босиши керак. Сигнални қабул қилишдан то реакциягача маълум дақиқалар ўтади. Буни двигатель реакциясининг яширин даври деб аташади.

Бизга спиртли ичимлик таъсири остида двигатель реакциясининг ана шу яширин даври узайиш ҳолатини кўздан кечиришга тўғри келади. Эксперимент бошида киши прибор тугмачасини 0,19 секунддан кейин босди. 50 — 70 грамм спиртлик ичимлик истеъмол қилганидан кейин эса, бу ишни 0,29— 0,35 секунд ўтгач бажарди. Шуни айтиш керакки, яширин даврнинг ошиб бориш ҳоллари бир қултум спиртлик истеъмол қилгандан сўнг, ҳатто бир неча кун ўтгандан кейин ҳам содир бўлди.

Инсон ҳаракат реакциясининг секунднинг ўндан бир улушида ҳам пасайиши ҳақиқатга тўғри келадими ўзи? Ҳозирги замон транспорти тезлигини, халқ хўжалигининг турли соҳаларидаги технологик жараёнларнинг аниқлигини эътиборга олганда, жуда ҳам тўғри келади. Спиртли ичимлик туфайли бой берилган секундларнинг ўндан бири ҳам авариялар ва бошқа кўнгилсиз ҳодисаларнинг содир бўлишига олиб келади.

Юз грамм спиртли ичимлик ҳатто энг соғлом кишининг бош мияси электр активлигини ҳам бирдан ўзгартириб юборади: электроэнцефалограммани н г барча кўрсаткичларини ўзгартириб юборади. Марказий нерв системасидан келиб чиққан жараёнларни махсус ўрганилган пайтда ҳам бунга ишонч ҳосил қилинди...

Марказий нерв системаси олдидаги вазифа қанчалик мураккаб бўлса, жавоб реакцияларини қабул қилиш ва «уни қайта» ишлаш ахборотлари ҳам шунчалик мураккаблаша боради. Бунда, спиртли ичимликнинг марказий нерв системаси фаолиятига таъсири шунча кўп бузилади ва шундан кейин «ўзига келади». Жумладан, ҳатто бир қултум спиртли ичимлик ичилгандан сўнг, оддий ҳаракат реакциясининг 4—5 кун давомида пасайиши ҳам қайд этилган.

Спиртли ичимлик кишининг нормал иш қобилиятини тиклашга халақид беради. Кишибор-йўғи 15—20 грамм ичимлик ичганининг ўзида ҳам бу нарса унинг яхши ҳордиқ чиқаришига имкон бермайди. Ичимлик киши иш қобилиятини ошириш ўрнига пасайтириб, ундаги бор куч-ғайратни сўндиради, марказий нервларнинг яхши ишлашига тўсқинлик кўрсатади.

* * *

Биз юқорида бир қултум спиртли ичимликнинг киши меҳнат фаолиятига кўрсатадиган ёмон таъсири ҳақидаги баъзи бир илмий мисолларни келтирдик. Бас, шундай экан, ичкиликбозлик оғир касалликнинг, эрта қариб қолишликнинг оилавий турмушда ва ишлаб чиқаришда кўнгилсиз ҳодисалар рўй беришининг энг оддий йўлдоши эканлигини ким билмайди, дейсиз?!

Спиртли ичимлик— ақл душмани. И. П. Павлов айтганидек, **«у қувончдан кўра кўпроқ ғам-алам олиб келади».**

Буни ҳеч қачон ёддан чиқармаслик керак!

Ю. КУНДИЕВ,
профессор.

●ТЕКИНХЎРЛИК, БЕЗОРИЛИК ВА ИЧКИЛИКБОЗЛИККА ШАФҚАТ ЙЎҚ!

ШАҲРИМИЗГА ДОҒ ТУШИРАЁТГАНЛАР

Сўнгги пайтларда жамоат тартибини бузиш камайди. Кўпгина корхона, муассаса ва билим юртларининг коллективлари Тошкентнинг атоқли кишилари ёзган, 4 мартда «Шаҳримиз намунали бўлади» сарлавҳаси билан эълон қилинган Хатга қизғин жавоб беришмоқда. Юзлаб шаҳарликлар ҳозир ароқхўрлар, безорилар, текинхўрларга қарши кескин кураш олиб боришмоқда.

Редакция жамоат тартибини бузаётган кишиларнинг исми шарифини босишни давом эттиради.

МАНА ЎША НУСХАЛАР:

Пенкин Владимир Иванович, 1938 йилда туғилган, «Спецмонтаж» бошқармасининг бригадири. «Таштекстильмаш» кўчасидаги 42-уйнинг 4-квартирасида истиқомат қилади. Маст ҳолда оилада жанжал кўтарди, хотинини қўрқитди, уй анжомларини синдириб, касал боласи билан хотинини уйдан ҳайдаб юборгани учун ўн беш суткага қамалди.

Халминский Борис Владимирович, 1929 йилда туғилган «Гидромедприбор» заводининг юк ташувчиси, Б. Хмельницкий кўчасидаги 26-уйнинг 10-квартирасида истиқомат қилади. Маст ҳолда уйда жанжал кўтариб, хотинини калтаклагани, қўшниларни ҳақорат қилгани учун ўн беш суткага қамалди.

Муравлёв Яков Федорович, 1929 йилда туғилган «Узглавэлектроснабсбыт»нинг дурадгори, «Таштекстильмаш» кўчасидаги 46-уйнинг 5 квартирасида истиқомат қилади. Маст ҳолда граждан Пенкиннинг уйига кириб жанжал кўтаргани учун ўн суткага қамалди.

◆**Мустафоев Камол Қодирович**, 1928 йилда туғилган, Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриётининг печатниги, Г. Лопатин кўчасидаги 62-уйнинг 32-квартирасида истиқомат қилади. Маст ҳолда уйда жанжал кўтариб, қўшниларнинг тинчлигини бузганлиги учун ўн беш суткага қамалди.

◆**Голубков Виктор Николаевич**, 1949 йилда туғилган, Чкалов номли авиация заводининг 47-цех электр монтёри, Лисунов кўчасидаги 11-уйнинг 36-квартирасида истиқомат қилади. Маст ҳолда девордан ўтиб, 3-ҳаммомнинг хотинлар бўлимига деразадан қаради. Қўлга тушгач, дружиначиларга қаршилик кўрсатгани учун ўн беш суткага қамалди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЖИНОЯТ КОДЕКСИНИНГ 204-МОДДАСИ.

Безорилик, яъни жамоатчиликка ҳурматсизликни ифодалаган, жамоат тартибини бузиш учун қилинган ҳаракат, ёки майда безорилик қилган шахслар учун йил мобайнида майда безориликка кўзда тутилган маъмурий чора кўрилган бўлса, эндиликда олти ойдан бир йилгача муддат билан озодликдан маҳрум қилинади, ёки шу муддат билан мажбурий хизматга ҳукм чиқарилади, ёхуд 30 сўмдан 50 сўмгача жарима ундириб олинади.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ГА ЖАВОБ КЕЛДИ

БЕЗОРИЛАР ИНСТИТУТДАН ЧЕТЛАШТИРИЛДИ

«Эл лаънатлайди!». Газетанинг 21 февраль сонида ана шундай сарлавҳа остида берилган суратли танқидий хабарда жамоат тартибини бузувчи безориларнинг қилмиши қораланган эди. Унда айтилишича, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг студентлари Владимир Верин ва Исмоил Жамилов вокзал перронида жанжал кўтариб ёқалашишган.

Институт партия ва комсомол комитетлари ҳамда механика факультети партия бюросининг аъзолари М. Маъруфов, А. Фролов ва Р. Узоқовларнинг хабарида бундай дейилади: «Институтдаги барча курс группаларида ўтказилган комсомол мажлисларида Верин ва Жамиловларнинг аҳлоқи кескин қораланди. Институт ректорати ва комсомол комитетининг қарори билан жамоат тартибини бузган иккала студент ҳам институтдан ва ВЛКСМ аъзоси сафидан чиқарилган.

Механика факультетининг партия бюроси ва комсомол комитети билан биргаликда ётоқхоналарда таълим-тарбия ишларини яхшилашга қаратилган бир қатор тадбирлар ишлаб чиқилган.

НУКУСДАН ХАТ

МАЪҚУЛЛАЙМИЗ

Бизлар «Тошкент оқшоми» газетасида «Текинхўрлик, безорилик ва ичкиликбозликка шафқат йўқ!» ҳамда «Шаҳримизда безориларга ўрин бўлмайди» рубрикалари остида эълон қилинаётган материалларни катта қизиқиш билан ўқияпмиз. Бу жуда ибратли тадбир. Чунки жамиятимизга ёт бўлган безориларни ана шундай жамоатчилик асосида қоралаш керак. Уларнинг танобини тортиб қўйиш керак.

Шаҳар жамоатчилигининг ана шундай хайрли иш бошлаганидан мамнун бўлдик.

Қорақалпоғистон АССР Давлат педагогика институтининг студентлари Г. МАДРАИИМОВ, Д. ҚУРБОНБОЕВ, М. АБДУЛЛАЕВ, Қ. ЙУЛДОШЕВ ва бошқалар.

Александр Николаевич ГОЛУБКИН

Оғир ва узоқ давом этган касалликдан сўнг 1925 йилдан буён КПСС аъзоси, республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер Александр Николаевич Голубкин вафот этди.

А. Н. Голубкин 1906 йили Уфа шаҳрида ишчи оиласида туғилиб, ўн тўрт ёшидан бошлаб Тошкент шаҳрида ёлланиб ишлади.

Александр Николаевич 1925 йилдан комсомол ва партия ишларига ўтди. Улуғ Ватан урушининг биринчи кунларидан ўртоқ А. Н. Голубкин фашист босқинчиларига қарши урушда иштирок этиб, оғир ярадор бўлди. 1943 йилдан Александр Николаевич Ўзбекистонда партиявий ишларда — Чироқчи район партия комитети, Қарши шаҳар партия комитети ва Тошкент шаҳар Москва район партия комитетининг секретари бўлиб ишлади. Сўнгги йилларда, 1959 йил пенсияга чиққунга қадар А. Н. Голубкин «Средазгидроэнергострой» тресги монтаж бошқармаси бошлиғининг ўринбосари бўлиб ишлади.

А. Н. Голубкин ташкилотчи ва тарбиячи сифатида ўз бурчини масъулият билан бажарди, бутун куч ва билимини партия ва халқ ишига бағишлади.

А. Н. Голубкин принципиал, коммунистлар ва кишиларга нисбатан сезгир ҳамда эътиборли киши сифатида ўртоқлари орасида катта обрў қозонган эди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати А. Н. Голубкиннинг хизматларини юксак тақдирлаб, уни «Меҳнат Қизил Байроқ», «Қизил юлдуз», «Хурмат белгиси» орденлари, бир қатор медал ва ёрлиқлар билан мукофотлади.

Александр Николаевич Голубкиннинг ёрқин хотираси коммунистик партия ва совет халқининг садоқатли фарзанди сифатида қалбимизда бир умр сақланиб қолади.

Бир группа ўртоқлари.

Редактор
С. М. ҚАРОМАТОВ

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 13|III да **Шоир қалби**, 15|III да **Этик кийган мушук**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА —13|III да **Қайнона**, 14|III да **Навоий Астрободда**, 15|III да **Фарғона тонг отгунча**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 13|III да **Аяжонларим**, 14|III да **Шоҳ Эдип**, 15|III да **Олтинчи июль** (кундузи), **Қонли сароб** (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА —**«Сувдаги жозибалар»** янги аттракциони.

КИНО

13 МАРТДА

Ғапираверишсин — «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

«Мерседес» муаммоси — «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Омонат уй — «СПУТНИК», «МОСКВА» (кечқурун), «ЧАЙКА» (кеч 8 ва 9.40 минутларда).

Учовлон (кеч 7 ва 9 да):— САНЪАТ САРОЙИ.

Виннету — аппачлар сардори — «ЧАЙКА» (кеч 6 да).

14 МАРТДА

Ғапираверишсин — «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

«Мерседес» муаммоси — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кундуз 12, 2 да).

Омонат уй— «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 4, кеч 8 ва 9.40 минутларда).

Раққоса (эрталаб соат 11, кундуз 1 да), **Қирқ биринчи йил олмалари** (кундуз соат 5 да), **Учовлон** (кундуз соат 3, кеч 7 ва 9 да): —САНЪАТ САРОЙИ

Винету — аппачлар сардори — «ЧАЙКА» (кундуз соат 2, кеч 6 да).

Менинг ҳаётимсан (ўзбек тилида) —НАВОИЙ номли (кундуз соат 4 яримда ва кеч 7 да).

23 март кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академияси химия-технология ва биология бўлимларининг ботаника профили бўйича бирлашган илмий совет кенгаши (Куйбишев кўчаси; 14-уй) да биология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

М. М. Маҳкамов: «Ўзбекистонда ўсадиган эризимум туркимининг айрим турларини биологик хусусиятлари ва уларни маданийлаштириш йўллари» деган темада;

Р. С. Назаров: «Ҳар хил формадаги азотли ўғитларнинг ғўзани айрим физиологик процессларига таъсири» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй) да танишиш мумкин.

25 март кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника ва математика фанлари бўлимларининг физика бўйича бирлашган илмий совет кенгаши (Обсерватория кўчаси, 85-уй) да физика-математика фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Б. И. Исломов: «Енгил ва ўрта ядроларда (гелий—3, алъфа) реакцияси» деган темада;

И. Шомирконов: «Бегона элементлар аралашмаси ҳамда нурлантиришнинг ишқорий галоид кристаллар механик хоссаларига таъсири» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертация билан академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси 1-уй) да танишиш мумкин.

25 март кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг химия ва химиявий технология бўйича бирлашган илмий совет кенгаши (Черданцев кўчаси, 19-уй, конференц зали)да химия фанлари доктори илмий даражасини олиш учун

Р. Н. Нуриддинов: «Стеорид ва хинолизидин алкалоидларини текшириш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан академиянинг асосий кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй) да танишиш мумкин.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

14 март кундуз соат 5 да.
15 март кундуз соат 3 да.
СССР биринчилиги учун «ЧЕРНОМОРЕЦ» (Одесса)— «ПАХТАКОР» (Тошкент) «А» класс командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Томошабинлар диққатига!

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА
14, 15 МАРТГА БЕЛГИЛАНГАН

«БИР ПАРДАЛИ БАЛЕТЛАР» ПРЕМЬЕРАСИ КЎЧИРИЛАДИ

Премьера куни алоҳида эълон қилинади.
Сотилган билетлар ярайди.

РАДИО

13 МАРТ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 Илмий-атеистик темаларда эшиттириш (ўзбекча). **18.10** Рубобда чалинадиган куйлар. **19.20** Якка созандалар концерти. **20.00** «Узбекистан индустриальний» радиожурнали. **20.30** Саноат ходимлари учун концерт. **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). **21.10** Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. **21.40** Сиёсий билимлар радиоуниверситети (ўзбекча). **22.30** Л. Н. Толстой. «Ҳожимурод» повести асосида радиопостановка (ўзбекча).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Ўзбекистон артистлари ижросида СССР халқларининг куйлари. **19.30** Лирик концерт. **20.00** Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт (тожикча). **20.30** Ўзбек балетларидан парчалар. **20.50** «Шаҳарликлар, сизлар учун» (русча). **21.00** Жаҳон прогрессив адабиёти. Д. Меттьюз. «Тўкин зиёфат» ҳикояси (ўзбекча).

ТЕЛЕВИЗОР

13 МАРТ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00 Музика— уларнинг келажаги. **19.20** Телевизион янгиликлар. **19.35** «Пропагандист» программаси. **20.05** Кўрсатувлар программаси.

Узбек тилида: 20.10 Телевизион янгиликлар. **20.25** «ОЛАМГА САЁҲАТ». Кино кўрсатув. **21.25** «Ноз-неъмат бунёдкори» программаси. **22.00** «Шоир ва жангчи». Султон ЖЎРА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ЎҚУВ КУРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

18.00 Немис тилидан 25-машғулот. **18.30.** Ота-оналар учун консультация (рус тилида). **19.00** Сиёсий иқтисод (ўзбек тилида). **19.25** Инглиз тилидан 25-машғулот.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Вильнюсдаги санъат кўргазмаси. Телеочерк. **20.30** Ўқувчилар учун. «Қувноқ шаҳарча». **21.00** Янгиликлар. **21.05** «Жасорат». Телевизион альманах. **21.35** «Ленин 1918 йилда». Бадиий фильм. **23.35** Янгиликлар эстафетаси. **00.15** Рангли телевидение. Телевизион миниатюралар театри. **01.15** Москва кўрсатувларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Узбек тилида: 20.00 Симфоник оркестр чолғу асбоблари. **20.40** «Денгиздаги шаҳар». Телефильм.

Рус тилида: 20.50 Анатолий Королев куйлайди. **21.10** «Ҳаёт сенинг измингда». Бадиий фильм.

ОРС НОД-1 НОН КОМБИНАТИГА

навбатчи слесарлар, дурадгор, ун юкловчилар, печь ишчилари, формовшчиклар, қолипловчилар, хамир қорувчилар, ун эловчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи ишбай. Яккаларга ётоқ берилади.

Мурожаат учун адрес; Куйбишев шоссеси, 44-уй.

Тошкент шаҳар партия комитети 1925 йилдан буён КПСС аъзоси

Александр Николаевич ГОЛУБКИН

вафот этганлигини қайғу билан маълум қилади ва марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ.
13 МАРТ, 1970 й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари —33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар бўлими—33-29-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари —33-27-03, ахборот бўлими —33-65-57, эълонлар бўлими —33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579
НАШР 2751
Р-00311.